

Remiss av betänkandet Startlån till förstagångsköpare av bostad (SOU 2022:12)

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

- tillstyrker utredningens förslag att det införs ett startlån för förstagångsköpare så att fler kan klara att få ihop kontantinsatsen till en ägd bostad.
- har inget att erinra mot utredningens förslag att inte införa ett subventionerat sparande.
- anser att ett boendesparande för barn är ett intressant alternativ som bör utredas vidare för att långsiktigt underlätta eget ägande av bostad.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att underlätta för förstagångsköpare att komma in på den ägda bostadsmarknaden. Bostadsmarknadens brister utgör ett stort problem för kommuner, som har ett övergripande ansvar för bostadsförsörjningen. Behovet av att underlätta för människor att skaffa sig ett eget boende har varit stort allt sedan riksdagen började införa kreditrestriktioner för hushållen. Efterfrågan på ett ägt boende, framförallt markboende i olika former, har dessutom ökat de senaste åren bland annat till följd av pandemin. Genom att underlätta för fler att efterfråga en bostad på ägandemarknaden, så minskar trycket på hyresmarknaden vilket medför att tröskeln in till denna marknad sänks och att fler kan anpassa sitt boende till livssituationen. SKR ser därför positivt på att utredningen har lagt fram förslag med möjliga delöslag på detta problem.

Startlån för förstagångsköpare

Utredningen föreslår ett startlån med syfte att få fler förstagångsköpare att klara kontantinsatsen till en ägd bostad. Målgruppen för startlånet föreslås vara de som inte ägt en primär bostad i Sverige de senaste 10 åren och som har behov av att låna mer än 85 procent av bostadens värde för att kunna köpa en första primär bostad. Detta förväntas leda till kostnadsökningar men sammantaget ge fler möjlighet att komma in på den ägda bostadsmarknaden. SKR är positiva till utredningens förslag, med tilläggen att de sista fem procenten inte borde kunna ges ut som blancolån samt att man bör följa upp så att inte förstagångsköpare inte överbelånar sig som följd av denna möjlighet. De förväntade prisökningarna är problematiska och SKR anser att

bostadsmarknaden som helhet behöver ses över för att komma till rätta med strukturella problem. Detta ligger dock utanför ramen av denna utredning.

Subventionerat bostadssparande och andra åtgärder

SKR konstaterar att utredningen utförligt analyserat för- och nackdelar med ett subventionerat bostadssparande och har inget att invända mot slutsatsen att ett startlån är ett effektivare sätt att hjälpa förstagångsköpare in på bostadsmarknaden. Även om startlån är ett effektivare verktyg för att underlätta för förstagångsköpare i närtid så är ändå ett subventionerat bostadssparande som ett kompletterande verktyg, för att främja en sparandekultur, något som borde kunna utredas ytterligare.

Utredningen fann också att det låg utanför direktiven att närmare analysera och lämna förslag om ett subventionerat barnbostadssparande, trots att utredningen såg ett sådant som intressant. SKR beklagar att utredningen inte ansåg sig ha mandatet att mer ingående analysera ett barnbostadssparande och anser att ett sådant sparande torde ha god potential att vara ett effektivt verktyg för att underlätta för unga att etablera sig på bostadsmarknaden. Frågan bör utredas vidare.

Sveriges Kommuner och Regioner

Staffan Isling

Håkan Sandahl